

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Олександр ГОЛОВКО

“30” серпня 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітні програми – «Міжнародні економічні відносини»,

«Міжнародна та європейська економічна інтеграція»,

«Міжнародний бізнес»

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“30” серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Казакова Н.А., к. геогр. наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Касьян С. А., ст. викл. кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

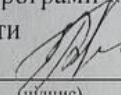
(підпис)

Надія КАЗАКОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна та європейська економічна інтеграція», «Міжнародний бізнес» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

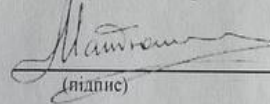

(підпис)

Владислав ГОНЧАРЕНКО

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

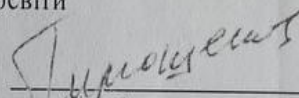

(підпис)

Ігор МАТЮШЕНКО

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

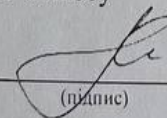
(підпис)

Ігор ТИМОШЕНКОВ

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів (другий рівень вищої освіти)

спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітніх програм – «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна та європейська економічна інтеграція», «Міжнародний бізнес»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» є розкриття змісту сучасних глобальних проблем, оцінка їх впливу на життя й діяльність людського суспільства, характеристика негативних явищ, які фіксуються на планеті внаслідок природних процесів та антропогенної діяльності та визначення шляхів їх подолання.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

ФК2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

ФК3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини.

ФК5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

ФК6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова дисципліна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
перший	перший
Семестр	

1-й	2-й
Лекції	
16 год	8 год (в т.ч. 2 – аудиторні, 6 – дистанційні)
Практичні, семінарські заняття	
16 год	
Самостійна робота	
58 год	82 год
Індивідуальні завдання	
- год	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійних програм студенти мають досягти наступних результатів:

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

РН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

РН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

РН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

РН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

РН8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

РН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

РН10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

РН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

РН12. Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

РН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

освітня програма «Міжнародна та європейська економічна інтеграція»

РН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

РН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

РН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

РН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

РН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

РН13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.

РН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах

освітня програма «Міжнародний бізнес»

ПРН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

ПРН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання

загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

ПРН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

ПРН10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

ПРН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

2. Тематичний план навчальної роботи

Розділ 1. Походження та чинники глобальних проблем сучасності, їх класифікація

Тема 1. Фактори, що зумовлюють глобальні проблеми людства, та причини їх виникнення

Глобалізація та її вплив на появу глобальних проблем та викликів людству. Дефіцити традиційних ресурсів. Посилення демографічного дисбалансу та пов'язаного з ним старіння націй. Розповсюдження ризиків для здоров'я населення у зв'язку з погіршенням екологічної ситуації. Суттєве зростання соціальної нерівності серед населення країн світу. Розповсюдження транскордонної злочинності й тероризму.

Тема 2. Класифікація глобальних проблем сучасності

Головні проблеми сучасності та їх класифікація. Інтерсоціальні проблеми та їх склад: проблема війни і миру, проблема подолання відсталості країн, що розвиваються, створення оптимальних умов для соціального прогресу всіх народів. Проблеми політичного та соціально-економічного змісту (існують в системі «людина-суспільство»), пов'язані з подоланням соціальних, політико-соціальних і соціально-економічних проблем. Проблеми системи «суспільство-природа»: водогосподарська проблема, енергетична проблема, сировинна проблема, проблема використання та охорони Світового океану, проблема освоєння космосу.

Тема 3. Міжнародні організації та їх роль у дослідженні глобальних проблем сучасності, міжнародні угоди як інструмент їх вирішення

ООН та її структурні організації та їх внесок в дослідження й вирішення глобальних проблем сучасності. «Римський клуб» та його внесок у вивчення глобальних проблем та шляхів їх подолання. Роль та значення ВЕФ. Міжнародні організації, діяльність яких спрямовується на вирішення сучасних проблем людства глобального та регіонального рівнів. Міжнародні угоди, що спрямовані на подолання проблем сучасності. Концепція сталого соціально-економічного розвитку. Основні положення Концепції нового економічного порядку. Паризька угода з клімату. Стан їх реалізації.

Розділ 2. Інтерсоціальні глобальні проблеми (міжнародні проблеми, що існують в системі «суспільство – суспільство»)

Тема 4. Проблеми миру та роззброєння

Сутність проблеми. Передумови виникнення. Військові витрати у сучасному світі. Вогнища військових конфліктів: географія, причини, наслідки. Шляхи вирішення проблеми.

Тема 5. Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність

Види, цілі та методи тероризму. Складові боротьби з тероризмом згідно з положеннями Ради безпеки ООН. Нелегальний наркобізнес як злочинний вид міжнародної діяльності та передумова локальних збройних конфліктів. Основні чинники розвитку наркобізнесу. Лідери глобального ринку наркотичних речовин. Шляхи подолання проблеми.

Тема 6. Проблема відсталості слаборозвинених країн

Стратифікація доходів у сучасному світі. Соціально-економічна нерівність. Класифікація країн за рівнем національного доходу. «Порочне коло бідності». Індекс людського розвитку у розрізі країн світу. Новий міжнародний економічний порядок як інструмент вирішення проблеми.

Розділ 3. Глобальні проблеми в системі «людина-суспільство»

Тема 7. Демографічна проблема (проблеми: зростання загальної чисельності населення та його депопуляції)

Постулати Т. Мальтуса про принципи зростання народонаселення та їх критика. «Римський клуб» про проблему перенаселення. Сутність глобальної демографічної проблеми. Причини її виникнення. Типи відтворення населення та їх прояв в країнах «Центру» і «Периферії». Заходи з планування сім'ї згідно програмам ООН та їх реалізація в країнах, що розвиваються. Оптимістичний та песимістичний прогнози розвитку демографічної ситуації на планеті у перспективі. Урбанізація та її негативні наслідки. Шляхи вирішення глобальної демографічної проблеми.

Тема 8. Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури

Найбільш розповсюджені та небезпечні захворювання сучасного людства. Поняття «глобальна освіта» та її рівні. «Економіка» знань: особливості та проблеми розвитку. Проблема «втечі умів». Криза культури. Вестернізація, її позитивні та негативні наслідки. Шляхи вирішення проблем.

Тема 9. Етнічні проблеми, між конфесіональні конфлікти та проблема трайбалізму

Місце етноконфесійної проблематики в сучасному світі. Передумови та чинники виникнення глобальної проблеми. Сепаратизм як регіональний прояв етноконфесіональних конфліктів та трайболізму. Шляхи подолання проблеми.

Розділ 4. Глобальні проблеми в системі «суспільство-природа»

Тема 10. Глобальна проблема енергетичної безпеки

Роль енергетичної схеми у розвитку глобальної економіки. Причини виникнення глобальної проблеми енергетичної безпеки, її регіональні прояви. Шляхи подолання проблеми.

Тема 11. Водогосподарська проблема сучасності

Сутність водогосподарської проблеми. Передумови та чинники її виникнення. Регіональні особливості прояву проблеми. «Водні війни» XXI століття. Міжнародні

нормативно-правові документи про використання водних ресурсів. Поняття про «віртуальну воду». Шляхи подолання проблеми.

Тема 12. Проблема використання та охорони земельних ресурсів

Земельні ресурси світу та їхня структура. Проблеми деградації ґрунтів та опустелювання. Міжнародні угоди про використання й охорону земельних ресурсів світу. Шляхи підвищення раціонального використання земельних ресурсів та їх охорони.

Тема 13. Глобальна продовольча проблема

Сучасні тенденції у продовольчій сфері. Рівні інтенсифікації сільськогосподарського виробництва у розрізі країн світу. Головні експортери та імпортери сільськогосподарської продукції. Географія голоду. Основні умови підвищення якості та безпеки продовольчої системи.

Тема 14. Глобальні проблеми сучасності й Україна

Україна в сучасній системі інтерсоціальних проблем. Проблеми України в системі «людина-суспільство». Проблеми України в системі «суспільство-природа». Україна й глобальна продовольча проблема. Можливості країни у вирішенні даної проблеми на глобальному рівні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма (дистанційна)					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	ср		л	сем	лаб	інд	ср
1												
Розділ 1. Походження та чинники глобальних проблем сучасності, їх класифікація												
Тема 1. Фактори, що зумовлюють глобальні проблеми людства, та причини їх виникнення	4	1	1			2	4	1			3	
Тема 2. Класифікація глобальних проблем сучасності	4	1	1			2	4	1			3	
Тема 3. Міжнародні організації та їх роль у дослідженні глобальних проблем сучасності, міжнародні угоди як інструмент їх вирішення	8	1	1			6	8	1			7	
Разом за розділом 1	16	3	3			10	16	3			13	
Розділ 2. Інтерсоціальні глобальні проблеми (міжнародні проблеми, що існують в системі «суспільство – суспільство»)												
Тема 4. Проблеми миру та роззброєння	3		1			2	4				4	
Тема 5. Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність	5	1	1			3	5	1			4	

Тема 6. Проблема відсталості слаборозвинених країн	5	1	2			2	5	1				4
Разом за розділом 2	13	2	4			7	14	2				12
Розділ 3. Глобальні проблеми в системі «людина-суспільство»												
Тема 7. Демографічна проблема (проблеми: зростання загальної чисельності населення та його депопуляції)	10	2	2			6	9	1				8
Тема 8. Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури	5	1	1			3	5					5
Тема 9. Етнічні проблеми, між конфесіональні конфлікти та проблема трайбалізму	5	1	1			3	6					6
Разом за розділом 3	20	4	4			12	20	1				19
Розділ 4. Глобальні проблеми в системі «суспільство-природа»												
Тема 10. Глобальна проблема енергетичної безпеки	9	2	1			6	8	1				7
Тема 11. Водогосподарська проблема сучасності	9	1	1			7	8	1				7
Тема 12. Проблема використання та охорони земельних ресурсів	9	2	1			6	8					8
Тема 13. Глобальна продовольча проблема	7	1	1			5	8					8
Тема 14. Глобальні проблеми сучасності й Україна	7	1	1			5	8					8
Разом за розділом 4	41	7	5			29	40	2				38
Усього годин	90	16	16			58	90	8				82

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Фактори, що зумовлюють глобальні проблеми людства, та причини їх виникнення	1	
2	Класифікація глобальних проблем сучасності.	1	
3	Міжнародні організації та їх роль у дослідженні глобальних проблем сучасності, міжнародні угоди як інструмент їх вирішення	1	
4	Проблеми миру та роззброєння	1	
5	Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність.	1	
6	Проблема відсталості слаборозвинених країн	2	
7	Демографічна проблема (проблеми: зростання загальної чисельності населення та його депопуляції)	2	
8	Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури	1	
9	Етнічні проблеми, між конфесіональні конфлікти та проблема трайбалізму	1	
10	Глобальна проблема енергетичної безпеки	1	
11	Водогосподарська проблема сучасності	1	
12	Проблема використання та охорони земельних ресурсів	1	
13	Глобальна продовольча проблема	1	
14	Глобальні проблеми сучасності й Україна	1	
	Разом	16	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання питань з теми «Фактори, що зумовлюють глобальні проблеми людства, та причини їх виникнення»	2	3
2	Проаналізувати навчальний матеріал, додаткову рекомендовану літературу з класифікації глобальних проблем сучасності	2	3
3	Опрацювання питань з ролі та значення міжнародних організації у дослідженні глобальних проблем сучасності, міжнародні угоди як інструмент їх вирішення	6	7
4	Опрацювання питань з проблеми відвернення війни як конфлікту та способи збереження миру	2	4
5	Проаналізувати навчальний матеріал, додаткову рекомендовану літературу з теми «Тероризм, наркобізнес, міжнародна злочинність». Виявити міжнаціональні конфліктні відношення.	3	4
6	Вивчення навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури та підготовка до семінарського заняття з теми проблеми відсталості слаборозвинених країн, стратиграфії доходів населення (бідність та низький рівень життя населення)	2	4

	країн, що розвиваються).		
7	Опрацювання питань з глобальної проблеми народонаселення світу та його міграції	6	8
8	Опрацювання питань з теми «Проблеми охорони здоров'я, освіти, культури»	3	5
9	Проаналізувати навчальний матеріал, додаткову рекомендовану літературу з теми «Етнічні проблеми, міжконфесійні конфлікти та проблема трайбалізму»	3	6
10	Вивчення навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури та підготовка до семінарського заняття з теми паливно-енергетичної проблеми людства	6	7
11	Вивчення навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури та підготовка до семінарського заняття з теми водогосподарської проблеми людства	7	7
12	Вивчення навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури та підготовка до семінарського заняття з теми проблеми використання та охорони земельних ресурсів у світі	6	8
13	Проаналізувати навчальний матеріал, додаткову рекомендовану літературу з продовольчої проблеми людства та шляхів її подолання	5	8
14	Опрацювання питань з участі України у вирішенні глобальних проблем сучасності	5	8
	Разом	58	82

6. Методи навчання

Використовуються такі методи навчання, як словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вирішення задач, відповіді на тести, практична робота, есе); спільний пошук вирішення проблеми; порівняння альтернативних позицій; робота з науковою літературою; консультування; самостійна робота, у тому числі в дистанційному курсі тощо.

7. Методи контролю

Контрольні заходи проводяться з метою оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (заліку).

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування поточного контролю, становить 30 балів.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він здійснюється під час проведення заліків в письмовій формі. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин. У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин неподорожності сили** (в тому числі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість **проведення підсумкового семестрового контролю (заліку) дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Глобальні проблеми сучасності», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2043>

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	залікова робота	Сума
60 (мінімум – 30)	40 (мінімум – 20)	100

Поточний контроль – 60 балів.

З них:

- активна робота на семінарських заняттях (підготовка доповідей з презентаціями) – 30 балів;
- виконання практичної роботи – 20 балів;
- написання двох есе із заданої теми – 10 балів.

Умовою допуску студента до підсумкового семестрового контролю (заліку) є наявність 30 балів, набраних протягом навчального семестру, успішне виконання практичної роботи та написання двох есе із заданої теми у визначені терміни.

Підсумковий контроль – 40 балів.

З них:

- відповіді на теоретичні питання – 20 балів (2 питання x 10 балів);
- тестові завдання – 20 балів (20 тестових завдань x 1 бал).

За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання заліку, становить 50 балів.

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість **проведення підсумкового семестрового контролю (заліку) дистанційно на платформі Moodle** (в дистанційному курсі «Глобальні проблеми сучасності», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2043>)

Критерії оцінювання теоретичних питань залікової роботи:

Максимальні бали студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи;

- студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях;

- відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

2/3 балів передбачених для відповідного завдання (добре) студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі;

- студент має навички користування фактичним матеріалом;

- допускає 3-4 недоліки.

1/2 балів передбачених для відповідного завдання (задовільно) студент одержує, якщо:

- студент володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

- допускає 5-6 недоліків.

Від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах (незадовільно) студент одержує, якщо:

- студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу;

- відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань;

- допускає грубі помилки.

0 балів передбачених для відповідного завдання ставиться якщо студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
1 – 49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Глобальні проблеми сучасності : підручник / [кол. авт.]; за ред. В. С. Бакірова (голова), А. П. Голікова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько, В. І. Сідорова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 632 с.
2. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакова. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.
3. Голюков А. П. Глобальна демографічна проблема: стан та перспективи / Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, сер. «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм», Вип. 5. – Харків. – 2016. – С. 6-13.
4. Касьян С. А. Глобальні проблеми сучасності : дистанційний курс // навчально-методична праця. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. Режим доступу : <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2043>
5. Книш М. М. Політико-географічна глобалістика. Львів : Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2014.
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
7. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
8. Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність / А. С. Філіпенко. – К. : Знання, 2007. – 670 с.

Допоміжна література

1. Олійник Я. Глобальні проблеми людства: контексти виникнення [Текст] / Я. Олійник, А. Степаненко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2006. – № 38. – С. 3–4.
2. Фідря Н. Глобальні проблеми людства та ідея сталого розвитку суспільства // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2005. – № 33. – С. 17-21.
3. Філософія глобальних проблем сучасності [Текст] : навч. посіб. / В. Х. Арутюнов, В. М. Свінцицький ; Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". – К. : КНЕУ, 2008. – 176 с.
4. Філософія глобальних проблем сучасності [Текст] : монографія / В. П. Капітон, О. В. Капітон, В. В. П'ятун ; Дніпропетр. держ. фін. акад. – Д. : ДДФА, 2010. – 373 с.
5. Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations / ed. by J. Baylis, St. Smith. – N.Y., 1997. – P. 720.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Касьян С. А. Глобальні проблеми сучасності : дистанційний курс // навчально-методична праця. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. Режим доступу : <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2043>
2. Віденська Конвенція про охорону озонного шару [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.org.ua/laws/inter/1985/01.php>.
3. Декларація Ріо-де-Жанейро Конференції ООН з навколишнього середовища й розвитку [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.org.ua/laws/inter/1992/07.php>.
4. Декларація тисячоліття ООН [Електронний ресурс] // http://www.unesco.ru/rus/pages/about/decl_mill.php.
5. Договір про Антарктику [Електронний ресурс] // <http://www.ipolitics.ru/lnk/216.htm>.
6. Електронна бібліотека антиглобалістської тематики [Електронний ресурс] // <http://www.imperativ.net/news/library.htm>.
7. Звіти Світового банку про світовий розвиток [Електронний ресурс] // <http://www.worldbank.org>.
8. Йоганнесбурзька декларація [Електронний ресурс] // http://www.un.org/russian/conferen/wssd/docs/decl_wssd.pdf.
9. Кіотський протокол до Рамочної конвенції ООН про зміну клімату [Електронний ресурс] // http://www.wwf.ru/about/what_we_do/climate/kyoto.
10. Монреальський протокол з речовин, що руйнують озонний шар [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.org.ua/laws/inter/1987/01.php>.
11. Офіційний сайт Інституту проблем глобалізації [Електронний ресурс] // <http://www.imperativ.net/iprog/deliagin.htm>.
12. Офіційний сайт Міністерства охорони навколишнього природного середовища України [Електронний ресурс] // <http://www.menr.gov.ua/cgi-bin/go>.
13. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс] // <http://www.un.org>.
14. Офіційний сайт Римського клубу [Електронний ресурс] // <http://www.clubofrome.org>.
15. Принципи природоохоронної політики [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.ru/info/docum/glob-5.shtml>.
16. Серія статей про проблеми й форми глобалізаційного розвитку світу [Електронний ресурс] // <http://www.patriotica.ru/subjects/globalisation.html>.
17. Стокгольмська Декларація ООН із проблем навколишнього середовища [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.org.ua/laws/inter/1972/04.php>.
18. «Угода про Місяць»: Угода про діяльність держав на Місяці й інших небесних тілах [Електронний ресурс] // [http://www.tourmix.ru/abro.php?id=11431; http://cosmosravelin.narod.ru/r-space/chronica/malkov-paper.html](http://www.tourmix.ru/abro.php?id=11431;http://cosmosravelin.narod.ru/r-space/chronica/malkov-paper.html).

11. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання (дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття; дистанційно на платформі Moodle (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2043>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи; аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться до 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів) або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість **скласти підсумковий семестровий контроль (залік) дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Глобальні проблеми сучасності», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2043>